

Bedrijven voor vorming door arbeid, instellingen voor maatschappelijke integratie en inschakeling in het arbeidsproces, gewestelijke zendingen voor arbeidsbemiddeling: financiering door het Waals Gewest en door de *Forem* (de Waalse overheidsdienst voor tewerkstelling en opleiding)

Partnerschappen van de *Forem*

Het Rekenhof heeft een opvolging uitgevoerd van zijn audit van 2009 over de partnerschappen van de *Forem*, in het bijzonder die met de bedrijven voor vorming door arbeid (*entreprises de formation par le travail, EFT*), de instellingen voor maatschappelijke integratie en inschakeling in het arbeidsproces (*organismes d'insertion socioprofessionnelle, OISP*) en de gewestelijke zendingen voor arbeidsbemiddeling (*missions régionales pour l'emploi, MIRE*), operatoren die overigens worden gefinancierd door de Waalse administratie. Gezien het risico op dubbele subsidiëring dat voortvloeit uit deze situatie, heeft het Rekenhof de partnerschappen van de *Forem* en de structurele subsidiëring door het Waals Gewest van die verschillende operatoren parallel onderzocht.

In 2014 telde het Waals Gewest 162 erkende *EFT/OISP*, die pre-kwalificerende opleidingen organiseren voor werkzoekenden om hun maatschappelijke integratie en inschakeling in het arbeidsproces te vergemakkelijken via tewerkstelling of toegang tot een kwalificerende opleiding. Van 2011 tot 2014 kostte de maatschappelijke integratie en inschakeling in het arbeidsproces door de *EFT* en *OISP* meer dan 293 miljoen euro.

Het Waals Gewest telt elf *MIRE*, die als algemene opdracht hebben collectieve of individuele acties op touw te zetten voor de integratie en de begeleiding van werkzoekenden, om hen in te schakelen in duurzame en kwaliteitsvolle betrekkingen. De globale kosten van die maatregel bedroegen 48,3 miljoen euro.

Opvolging van de *Forem*-audit

Sinds de initiële audit nam de *Forem* maatregelen om tegemoet te komen aan de aanbevelingen van het Rekenhof.

Bij de initiële audit had het Rekenhof vastgesteld dat voor eenzelfde type operatoren en om tegemoet te komen aan een gelijkaardige behoefte, nu eens werd gewerkt met subsidies en dan weer met overheidsopdrachten. Het was niet altijd duidelijk wat bepalend was om voor de ene of de andere oplossing te kiezen.

Nu werden toch al de definities, kenmerken, regelgevingen en modaliteiten voor de implementatie van de verschillende manieren om een beroep op derden te doen (subsidies, overheidsopdrachten en partnerschappen) geanalyseerd, verhelderd en toegepast op concrete gevallen, hoewel een deel van het regelgevend werk nog moet worden afgerond. Het Rekenhof verzoekt de regering en de *Forem* om dat regelgevend werk te voltooien.

Voor de *Forem*-controles ingeval voor subsidies werd gekozen, had het Rekenhof de dienst aanbevolen zich ervan te vergewissen dat de gelden correct werden aangewend en de terugbetaling te eisen van bedragen waarvan de besteding niet kon worden verantwoord. In het raam van deze audit heeft het Rekenhof vastgesteld dat de door de *Forem* uitgevoerde controles kwaliteitsvol zijn, maar dat ze laattijdig worden uitgevoerd en op een te beperkt aantal operatoren. Het beveelt bijgevolg aan de frequentie van de controles te verhogen en te zorgen dat ze beter op elkaar aansluiten.

De *Forem* had een achterstand in de terugvordering van onterechte betalingen ingevolge de controles, maar werkt de achterstand inzake de opmaak van de vorderingsbrieven weg. Het Rekenhof dringt er niettemin op aan dat de *Forem* bij voorrang de eenvoudige gevallen snel zou verwerken en onverwijld de nodige stappen zou ondernemen om de onverschuldigde betalingen terug te vorderen.

De betrokken instellingen worden in het raam van hun erkenning als *MIRE*, *EFT* en *OISP* gesubsidieerd door de *SPW* (*service public de Wallonie*, Waalse Overheidsdienst) en de *Forem*. Ze genieten ook andere financieringsbronnen. De erkenning als *EFT* of *OISP* kan bovendien worden gecombineerd met een andere erkenning, zoals die voor permanente vorming die de Franse Gemeenschap verleent. De instelling krijgt dan subsidies voor elke erkenning.

Het Rekenhof heeft in dat verband het risico onderzocht op dubbele subsidiëring van de activiteiten van de *EFT* en *OISP* door de *Forem* en de *SPW*. Dat risico deed zich hoofdzakelijk voor door het twee keer in rekening brengen van de gepresteerde opleidingsuren.

Het Rekenhof herhaalt dus zijn aanbeveling om bij het Waals Gewest een gecentraliseerde dienst voor boekhoudkundige inspectie op te richten.

Erkenning en subsidiëring van de *EFT*, *OISP* en *MIRE*

De regelgeving voor de maatschappelijke integratie en inschakeling in het arbeidsproces door de *EFT* en de *OISP* kende van 2004 tot 2013 heel wat wijzigingen en afwijkingen, ingevoerd aan de hand van ministeriële omzendbrieven en toevoegingen van bepalingen in het uitvoeringsbesluit waarin het decreet van 1 april 2004 niet voorzag. Er werd regelmatig teruggegrepen naar de techniek van de budgettaire bijbepalingen om die niet-naleving van de hiërarchie van normen te ondervangen. Het decreet van 1 april 2004 werd opgeheven door het decreet van 10 juli 2013 betreffende de centra voor socioprofessionele inschakeling. Het nieuwe decreet is echter pas sinds 1 januari 2017 volledig van toepassing.

Het Rekenhof is van oordeel dat de constante herwerkingen van de decreetbepalingen problemen doen rijzen in termen van wettelijkheid en transparantie, die rechtsonzekerheid met zich brengen voor de instellingen. De gewestelijke overheid dient dus te zorgen voor een duidelijk juridisch kader en moet toezien op de strikte toepassing van de decreetbepalingen.

Wat de erkenning van de *EFT*, *OISP* en *MIRE* betreft, zijn de erkenningscriteria over het algemeen nageleefd bij de toekenning van de erkenning. Een aantal erkenningscriteria behelzen echter een reeks verbintenissen waaraan de instellingen in de loop van de erkenning moeten voldoen: die criteria worden dus a posteriori gecontroleerd. Er worden geen controles uitgevoerd in verband met de subsidiabiliteit van de doelgroepen en de inachtneming van de erkenningsvoorwaarden van de instellingen, te weten de tenuitvoerlegging van de opleidingsacties van de *EFT* en *OISP* en de door de *MIRE* uitgevoerde acties inzake begeleiding van de werkzoekenden.

De financiële controles werden regelmatig uitgevoerd, maar veel te laattijdig. De instellingen krijgen dan met vertraging hun sanctie. De minister van Opleiding heeft via een beslissing van 13

maart 2005 de financiële controles op de aanwending van de subsidies door de *EFT* en de *OISP* geschorst. Die toestand stelt de problematiek van de structurele achterstand bij de uitvoering van de controles nog scherper.

Wegens laattijdige controles leggen sommige *MIRE* overigens voorzieningen aan om inzonderheid het risico op verlies van gewest- of Europese subsidies te dekken. Een dergelijke werkwijze kan wijzen op een risico op oversubsidiëring van die instellingen. Het Rekenhof beveelt de gewestelijke overheid aan de financieringsstructuur van de *MIRE* zo snel mogelijk te analyseren.

Evaluatie van de verwezenlijkingsgraad van de nagestreefde doelstellingen

Het Rekenhof heeft vastgesteld dat de Waalse administratie de indicatoren niet in de hand heeft om de erkende opdrachten te evalueren die de *EFT*, *OISP* en *MIRE* realiseren.

Wat de *EFT* en *OISP* betreft, definieert het decreet kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren om de opdrachten van de instellingen te evalueren zonder dat het doelstellingen vastlegt die de instellingen moeten halen of controlemethodes bepaalt. Doordat de beschikbare statistieken gedateerd zijn, kan de gewestelijke overheid daarenboven geen up-to-date beeld krijgen van de resultaten van de opleidingsactiviteiten van stagiairs door die instellingen. De laatste statistieken die de *Interfédération* van de *EFT* en *OISP* in 2015 heeft gepubliceerd, hebben betrekking op de jaren 2008, 2010 en 2012. De gewestelijke overheid heeft dus geen actueel beeld van de resultaten van de tenuitvoerlegging van de activiteiten inzake opleiding van stagiairs door de *EFT* en *OISP*.

Hoewel voor de *MIRE* bruikbare gegevens beschikbaar zijn, wordt niet geëvalueerd in hoeverre de doelstelling inzake inschakeling van werkzoekenden in duurzame en kwaliteitsvolle betrekkingen wordt gerealiseerd.

De gewestelijke overheid zou dus tools moeten aanschaffen voor de permanente evaluatie van de verwezenlijking van de kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen van alle erkende opdrachten om te evalueren in hoeverre de nagestreefde doelstellingen worden gehaald en om deze eventueel te kunnen aanpassen voor meer doelmatigheid en doeltreffendheid.

Antwoord van de minister

De minister van Werk en Opleiding bracht enkele verduidelijkingen aan met betrekking tot de onderzoeksvaststellingen van het Rekenhof.

Wat de evaluatie van het *CISP*-systeem betreft (*centres d'insertion socioprofessionnelle*, ter vervanging van de *EFT* en *OISP*), preciseerde ze dat de administratie hieraan aandacht zal moeten besteden. Ze wees erop dat de nieuwe regelgeving uitdrukkelijk bepaalt dat de administratie om de twee jaar een evaluatieverslag moet opmaken waarin wordt nagegaan of het centrum zijn opdrachten heeft uitgevoerd. De minister kondigt aan dat het eerste evaluatieverslag moet worden ingediend in 2019 en dat het de eerste twee werkingsjaren van het *CISP*-systeem zal betreffen.